

**Národný plán zavedenia okamžitých platieb
v Slovenskej republike**

verzia 1.0

Bratislava, december 2019

OBSAH :

- 1. Úvod**
- 2. Legislatívny rámec a pravidlá SCT Inst schémy**
- 3. Platobné infraštruktúry**
- 4. Špecifiká zavedenia okamžitých platieb v SR**
- 5. Podmienky zavedenia okamžitých platieb v SR**
- 6. Plán zavedenia okamžitých platieb v SR**
- 7. Záverečné ustanovenia**

PRÍLOHY :

1. Prehlásenie poskytovateľa platobných služieb o pristúpení k Národnému plánu zavedenia okamžitých platieb v Slovenskej republike

1. Úvod

V súčasnosti najpoužívanejšími bezhotovostnými platobnými nástrojmi v SR sú platobné karty a SEPA úhrady. V r. 2018 tvorili platby platobnými kartami 51%, SEPA úhrady 46% a SEPA inkasá 3 % zo všetkých bezhotovostných platieb zrealizovaných klientami SR. Počet SEPA úhrad rovnako aj platieb platobnými kartami každoročne narastá. Platby platobnými kartami rastú na úkor používania hotovosti vďaka ich jednoduchému použitiu, ktoré umožňuje bezkontaktná čipová technológia a rozširujúca sa sieť akceptačných miest obchodníkov vrátane E-commerce obchodníkov.

Nové inovatívne riešenia pre platby v uzavretých systémoch a na obchodníckych platformách, prevádzkované technologickými gigantami, už dnes umožňujú realizáciu platieb s pripísaním platby na strane príjemcu do pár sekúnd. Možnou cestou pre poskytovateľov platobných služieb (Payment Service Providers, ďalej len „PSPs“) ako dosiahnuť požadovanú rýchlosť platieb je prechod od SEPA úhrad na SEPA okamžité platby, ktoré zrýchlia proces spracovania platieb a otvoria cestu pre nové inovatívne riešenia pre platby medzi osobami (PersonToPerson), medzi fyzickými osobami a obchodníkmi/firmami za tovary a služby v kamenných obchodoch a rovnako na internete (PersonToBusiness, BusinessToPerson), pre platby medzi firmami (BusinessToBusiness) a platby štátnej správy.

SEPA okamžité platby sú elektronické platby, ktoré zabezpečia okamžitý prevod finančných prostriedkov od platiteľa k príjemcovi. Okamžité platby zvýšia rýchlosť akou sú spracovávané platby v eurách v krajinách Európskej únie. Dnes pri realizácii SEPA úhrady sú finančné prostriedky pripísané na účet príjemcu do niekoľkých hodín, maximálne do nasledujúceho pracovného dňa. Okamžitá platba sa realizuje nepretržite 24 hodín denne, 7 dní v týždni, 365 dní v roku, tj. príjemca má finančné prostriedky k dispozícii na účte do niekoľkých sekúnd.

S cieľom predísť fragmentácii trhu platieb EÚ, Európsky výbor pre retailové platby (The Euro Retail Payments Board, ďalej len „ERP“) identifikoval potrebu zavedenia celoeurópskeho platobného riešenia pre okamžité platby v eurách a vyzval Európsku platobnú radu (European Payments Council, ďalej len „EPC“), ktorá reprezentuje európskych PSPs na prípravu jednotných štandardov novej schémy pre okamžité platby v eurách. ERPB zadefinoval okamžité platby ako "elektronické retailové platobné riešenia, dostupné 24/7/365, ktoré zabezpečia okamžité zúčtovanie transakcií a pripísanie prostriedkov na účet príjemcu, s potvrdením platiteľovi do pár sekúnd, bez ohľadu na použitú platobnú infraštruktúru a vyrovnanie."

EPC v novembri 2016 publikovala prvú verziu dokumentu „SEPA Credit Transfer Inst rulebook“, ktorý stanovil prvé štandardy schémy pre okamžité platby.

Okamžité platby prinášajú benefity hlavne pre klientov, ktorí očakávajú, že finančné prostriedky na strane príjemcu budú dostupné okamžite. Pre spotrebiteľov umožnia realizovať bezhotovostné okamžité úhrady medzi osobami a nové inovatívne typy platieb s využitím inteligentných zariadení. Zároveň im umožnia kedykoľvek uhradiť rýchlu „núdzovú“ platbu. Pre firmy okamžité platby môžu znížiť počet oneskorených platieb a pomôžu urýchliť úhradu faktúr. Tým podporia ľahšie riadenie toku hotovosti firmy a minimalizujú potrebu externého financovania na prekrytie dočasnej platobnej neschopnosti. Urýchlia a zefektívnia procesy v elektronickom obchode, hlavne pri ukončení nákupu, vďaka minimalizácii rizika neuhradenej platby. V štátnej správe urýchlia platby daní, sociálneho poistenia a ostatných správnych poplatkov.

Vďaka rýchlosti a jednoduchosti môžu okamžité platby nielen nahradiť SEPA úhrady, ale hlavne platby v hotovosti a čiastočne aj platby platobnými kartami.

PSPs v SR sledujú inovácie v platbách a tiež stav zavedenia okamžitých platieb v ostatných európskych krajinách. Keďže aj v budúcnosti chcú svojim klientom poskytovať moderné platobné služby a nechcú zaostať za vývojom v ostatných európskych krajinách, rozhodli sa pre zavedenie okamžitých platieb v SR. Národný plán zavedenia okamžitých platieb v Slovenskej republike (ďalej len “Národný plán”) má za cieľ okrem poskytnutia základných informácií o okamžitých platbách, popísať hlavne nastavenie národných špecifik pre okamžité platby a tiež stanoviť plán ich zavedenia v SR.

Slovenský bankový sektor zastúpený Slovenskou bankovou asociáciou (ďalej len “SBA”), Ministerstvo financií SR (ďalej len „MF“), Štátna pokladnica a Národná banka Slovenska (ďalej len „NBS“) vypracovali tento Národný plán spoločne, v snahe koordinovať zavedenie týchto platieb v praxi. Cieľom je zaviesť okamžité platby v SR v dohodnutých termínoch a s nastavenými národnými podmienkami.

Obsah Národného plánu nemá právne záväzný charakter. Pristúpenie k Národnému plánu je pre PSPs v SR dobrovoľné. PSPs pristupujú k Národnému plánu formou písomného prehlásenia (vzor Prehlásenia poskytovateľa platobných služieb o pristúpení k Národnému plánu zavedenia okamžitých platieb v Slovenskej republike je v Prílohe č.1), ktoré je podpísané štatutármi PSPs a doručené do NBS.

Národný plán nerieši výšku klientskych poplatkov, resp. obchodnú stratégiu PSPs pre poskytovanie okamžitých platieb, ani postupy pre riešenie reklamácií z okamžitých platieb v SR.

2. Legislatívny rámec a pravidlá SCT Inst schémy

Poskytovanie platobných služieb v SR sa riadi [Zákonom č.492/2009 o platobných službách](#). Okamžité SEPA platby (SEPA Instant Credit Transfer, ďalej len „SCT Inst“) sú založené na SEPA úhradách (SEPA Credit Transfer, ďalej len „SCT“), ktoré boli zavedené na základe [Nariadenia č. 260/2012](#), ktoré stanovilo konečné termíny pre náhradu domácich prevodov v eurách SEPA úhradami.

Pre zabezpečenie okamžitých platieb sú potrebné tri vrstvy a to :

-**vrstva „schémy“**, ktorá určuje pravidlá a technické štandardy pre realizáciu okamžitých platieb

-**vrstva „klíringu a vyrovnania“**, ktorá zabezpečí samotné vysporiadanie okamžitých platieb

-**vrstva „riešení pre koncového užívateľa“**, ktorá umožní efektívne využitie a zakomponovanie okamžitých platieb do platobných riešení pre spotrebiteľov aj pre firmy.

• **SCT Inst schéma**

EPC vytvorila novú platobnú schému pre okamžité SEPA úhrady (ďalej len “SCT Inst schéma”). EPC otvorila túto schému pre PSPs 21. novembra 2017. SCT Inst schéma je dobrovoľná.

• **Základné parametre schémy**

SCT Inst úhrady sú založené na SCT. Fungujú pre úhrady v eurách do maximálnej sumy 15.000 EUR do konca júna 2020. Od 1. júla 2020 sa maximálna výška transakčného limitu zvýši na 100.000 EUR. Peniaze má príjemca dostupné okamžite, maximálne do 10 sekúnd. Znamená to, že poskytovateľ platobných služieb príjemcu okamžite potvrdí poskytovateľovi platobných služieb platiteľa, že pripísal prostriedky príjemcovi, alebo že platba bola odmietnutá. Všetci účastníci schémy musia byť technicky schopní spracovať SCT Inst úhrady nepretržite a bez obmedzenia prevádzky na princípe 24/7/365.

Individuálni účastníci schémy majú možnosť sa dohodnúť na ďalších podmienkach pre realizáciu okamžitých platieb, tj. zvýšiť maximálny limit pre okamžité platby a znížiť čas ich pripísania na strane príjemcu. Nastavenie takýchto podmienok môže byť medzi účastníkmi dohodnuté napr.: na úrovni krajiny v podobe domáceho štandardu.

• **Geografické pokrytie**

Z pohľadu geografického pokrytia je schéma dostupná v 36 krajinách SEPA (28 krajín EÚ, a Island, Nórsko, Lichtenštajnsko, Švajčiarsko, Monako, San Marino, Andora a Vatikán). PSPs

tak môžu ponúkať služby spojené s okamžitými platbami koncovým klientom na celoeurópskom základe.

• Prístupová politika

Na to aby PSPs mohli pristúpiť do SCT Inst schémy, musia minimálne vedieť prijať okamžitú platbu od ľubovoľného účastníka schémy v EÚ. Pre zabezpečenie poskytovania okamžitých platieb svojim klientom ich poskytovatelia musia vedieť prijímať aj iniciovať.

PSPs svoju požiadavku na pristúpenie do schémy SCT Inst zasielajú na NASO (National Adherence Support Organisation, ďalej len „NASO“), ktorou pre slovenský bankový trh je SBA. NASO predstavuje administratívne kontaktné miesto pre podanie žiadostí na národnej úrovni v procese pristúpenia PSPs do SEPA schém, ktoré sú riadené EPC, tj. aj do SCT Inst schémy. NASO napomáha k urýchleniu administratívneho procesu, ale nemá žiadne právne zodpovednosti v súvislosti s pristúpením PSPs do SEPA schém.

PSP, ktorý chce pristúpiť ku schéme, musí svoj záujem potvrdiť v Zmluve o pristúpení do SCT Inst schémy ([SEPA Instant Credit Transfer Adherence Agreement](#)) v ktorej deklaruje „dátum svojej pripravenosti“ v súlade s požiadavkami uvedenými v rulebook-u (readiness date). EPC určí dátum „reálneho pripojenia“ (operational start date). Dokumenty sú dostupné na webovej stránke EPC. Komunikáciu a podpis [prístupovej dokumentácie](#) zabezpečuje SBA.

K 28.10.2019 bolo v schéme SCT Inst 2069 PSPs z 21 krajín EÚ, čo tvorilo 51% všetkých PSPs. Aktuálny stav pristúpenia k SCT Inst schéme je dostupný na webovej stránke EPC ([Počet účastníkov SCT Inst schémy, Zoznam účastníkov](#)).

• Dokumenty

Špecifiká a podmienky schémy detailne usmerňuje dokument [2017 Single Euro Payments Area Credit Transfer Inst Rulebook version 1.2](#), ktorý je v platnosti od 1.januára 2019 a platí do 17.novembra 2019 (do 8:00SEČ)

Od 17.novembra 2019 (po 8:00SEČ) je v platnosti [2019 Single Euro Payments Area Credit Transfer Inst Rulebook version 1.0](#).

Výšku maximálnej sumy okamžitej platby (v súčasnosti je to 15.000 EUR) usmerňuje [dokument](#), ktorý dopĺňa rulebook a je v platnosti od 22.novembra 2018. Výška limitu sa prehodnocuje každé 2 roky. Podľa rozhodnutia EPC z 10. septembra 2019 bude s účinnosťou od 1.7.2020 táto maximálna suma zvýšená na 100.000 EUR.

V prípade, že niektorý účastník nedokáže štandardne spracovať okamžitú platbu, posiela sa správa v podobe R-transakcie. Pravidlá pre používanie kódov pre R-transakcie pre

okamžité platby usmerňuje špeciálny [dokument](#), ktorý dopĺňa rulebook, ktorý je v platnosti od 17. novembra 2019 (po 8:00 SEČ).

3. Platobné infraštruktúry

Pre zabezpečenie klíringu a vyrovnania okamžitých platieb si môžu PSPs vybrať niektorú z [platobných infraštruktúr](#), ktorá tieto služby v rámci SEPA priestoru poskytuje. Eurosystem na zabezpečenie spracovania okamžitých platieb ponúka službu

TIPS - Target Instant Payment Settlement, ktorá je súčasťou ostatných služieb systému TARGET2.

V súčasnosti pre spracovanie SEPA úhrad slovenské banky využívajú platobný systém **SIPS**, ktorý je prevádzkovaný NBS a je pridruženým systémom k systému TARGET2, ďalej priamo **TARGET2**, ktorý je prevádzkovaný Eurosystemom a tiež **STEP2** prevádzkovaný EBA Clearing-om.

Banková rada NBS rozhodla, že platobný systém SIPS nebude upravovaný pre okamžité platby. Cieľom PSPs z pohľadu efektívnosti spracovania okamžitých platieb je používať na spracovanie okamžitých platieb len jednu platobnú infraštruktúru. NBS pre tieto účely prevádzkuje už spomínaný systém TIPS.

PSPs v SR preferujú pre spracovanie okamžitých platieb využiť služby TIPS a benefitovať zo svojho súčasného členstva v TARGET2 a v budúcnosti z konsolidačných projektov nad poskytovanými službami v TARGET.

TIPS poskytuje :

- Technické riešenie pre vyrovnanie okamžitých platieb pre účastníkov TARGET2, ktoré je v súlade s SCT Inst schémou, spracováva transakcie do menej ako 10 sekúnd,
- Príkazy sú spracované jednotlivo (nie v dávkach),
- Platiteľ aj prijímateľ dostanú potvrdenie o realizácii platby,
- Okamžité platby sú vyrovnávané na účelovom peňažnom účte účastníka (Dedicated Cash Account, ďalej iba "TIPS DCA"), ktorý si musí otvoriť každý účastník, ktorý chce poskytovať vyrovnanie okamžitých platieb v TIPS.

Ako zdroj likvidity pre DCA účet slúži [PM účet](#) otvorený v TARGET2, ktorý je vedený centrálnou bankou Eurosystemu, jeho majiteľom je účastník TARGET2 a slúži na zadávanie príkazov alebo prijímanie a vyrovnanie platieb prostredníctvom TARGET2.

Dôvody pre výber TIPS :

- Účastníci TIPS budú môcť efektívnejšie riadiť a monitorovať svoje likvidné operácie.
- Zostatky na účtoch TIPS sa započítajú do výpočtov povinných minimálnych rezerv, čo umožňuje účastníkom využívať centralizovanejší prístup k riadeniu likvidity.
- Likvidita na TIPS DCA účtoch môže byť monitorovaná a riadená prostredníctvom obrazovky v TARGET2 cez GUI.
- Centralizovaná štruktúra účtov pre rôzne služby TARGET.
- Ponúknutím okamžitého vyrovnania v peniazoch centrálnej banky s okamžitou konečnou platnosťou sa zvyšuje bezpečnosť a eliminuje sa kreditné riziko pre všetkých účastníkov.

4. Špecifiká zavedenia okamžitých platieb v SR

Poskytovanie okamžitých platieb PSPs v SR bude v súlade s požiadavkami SCT Inst schémy, tj. pre domáce aj pre cezhraničné platby v EUR bude platiť :

- Spracovanie okamžitej platby vrátane pripísania prostriedkov na účte príjemcu je do 10 sekúnd,
- Maximálna výška okamžitej platby je 15.000 EUR, od 1.7.2020 sa maximálna suma zvyšuje na 100.000 EUR
- Spracovanie okamžitých platieb je nepretržité 24/7/365,
- Pre spracovanie okamžitých platieb budú PSPs používať službu TIPS,
- Pre SCT Inst transakcie sa budú používať rovnaké symboly ako sú v súčasnosti používané pre SCT úhrady.

5. Predpoklady zavedenia okamžitých platieb v SR

Pre spustenie okamžitých platieb na trhu SR by mali byť splnené nasledovné minimálne podmienky:

- okamžité platby budú poskytované minimálne tromi PSPs v SR, ktorých počet úhrad tvorí významný podiel z celkového počtu úhrad v SR za predchádzajúci kalendárny rok,
- pre spracovanie okamžitých platieb budú tieto PSPs používať službu TIPS

Uvedené predpoklady sú základnými požiadavkami pre bankový trh SR, aby sa okamžité platby zaviedli a zároveň sa publikovali na verejnosti informácie ohľadom spustenia okamžitých platieb na trhu SR. Cieľom pre všetkých účastníkov bude, aby väčšina PSPs zaviedla okamžité platby čo najskôr.

6. Plán zavedenia okamžitých platieb v SR

Na základe prieskumu zrealizovaného NBS medzi PSPs v SR, väčšina PSPs plánuje zaviesť okamžité platby ku koncu roka 2021. Niektorí PSPs zatiaľ plánovaný termín zavedenia okamžitých platieb neuviedli, resp. túto službu neplánujú zaviesť.

Plánovaný termín pre spustenie okamžitých platieb v SR je 1.2.2022. Tento termín je stanovený s ohľadom na ukončenie aktivít vyplývajúcich z projektu T2/T2S Consolidation.

PSPs, ktorí sa rozhodli, že v termíne od 1.2.2022 začnú poskytovať okamžité platby, najneskôr do 1.2.2021 potvrdia svoje prístupenie k Národnému plánu písomne zaslaním Prehlásenia o prístupení k Národnému plánu zavedenia okamžitých platieb v Slovenskej republike (Príloha č.1) do NBS.

O konkrétnom termíne plánovaného pripojenia do TIPS PSPs informujú NBS písomne minimálne 6 mesiacov pred termínom pripojenia, formou písomnej žiadosti. So žiadosťou o pripojenie do TIPS posielajú aj vyplnené registračné formuláre pre otvorenie TIPS DCA účtu v testovacom prostredí a po ukončení testovania aj v produkčnom prostredí, v zmysle podmienok uvedených v [Rozhodnutí Národnej banky Slovenska č. 9/2018 z 27.11.2018 o podmienkach otvorenia a vedenia TIPS účelového peňažného účtu \(TIPS DCA\)](#) v rámci TARGET2-SK. Každý účastník, ktorý prejaví záujem o otvorenie TIPS DCA účtu, uzatvorí s NBS Zmluvu o vedení účelového peňažného účtu v TARGET2-SK, ktorá ustanovuje vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán týkajúcich sa vedenia účelového peňažného účtu a s tým spojenej účasti účastníka v európskom platobnom systéme TARGET2-SK prevádzkovanom NBS.

Ďalšie kroky bude NBS s každým účastníkom koordinovať individuálne.

Každý účastník je povinný zriadiť si konektivitu k službe TIPS samostatne na základe postupov uvedených v dokumente [TIPS Connectivity Guide v 1.0](#) a riadne a včas vykonať testovanie všetkých svojich individuálnych funkcionalít, ktoré plánuje v službe TIPS vykonávať.

Nakoľko NBS službu TIPS nevyužíva pre svoje potreby, je potrebné aby si účastníci zasielali testovacie platby navzájom medzi sebou. Všetky potrebné technické nastavenia a správu statických dát bude NBS vykonávať s každým účastníkom bilaterálne.

Fáza testovania bude obsahovať testovanie riešení na strane účastníkov schémy SCT Inst, testovanie pripojenia PSPs do TIPS, ďalej testovanie spracovania okamžitých platieb medzi PSPs navzájom a môžu byť realizované aj záťažové testy na strane online rozhraní a

sieťovej komunikácie PSPs príjemcov platieb, aby sa potvrdila ich priepustnosť a pripravenosť na zvyšovanie počtov transakcií.

7. Záverečné ustanovenia

Národný plán zavedenia okamžitých platieb v Slovenskej republike je zverejnený ku dňu 17.12.2019.

Aktualizácia Národného plánu sa realizuje formou novej vyššej verzie Národného plánu s prehľadom zmien voči predchádzajúcej verzii na začiatku dokumentu. Miestom zverejnenia Národného plánu a jeho aktualizácie je [webové sídlo NBS](#).

LOGO poskytovateľa platobných služieb

Prehlásenie poskytovateľa platobných služieb o prístupí k Národnému plánu zavedenia okamžitých platieb v SR

Dovoľujeme si Vás informovať, že „Poskytovateľ platobných služieb XY“ pristupuje k Národnému plánu zavedenia okamžitých platieb v SR a tým potvrdzuje zavedenie poskytovania SEPA okamžitých platieb (SCT Inst) pre svojich klientov v zmysle podmienok a v termíne uvedenom v Národnom pláne zavedenia okamžitých platieb v SR.

Kontaktná osoba projektu zavedenia okamžitých platieb u poskytovateľa platobných služieb:

„meno, priezvisko, mail, telefón“

S pozdravom

Meno a podpis
štatutára

Meno a podpis
štatutára

V „dátum“